

Levéltári Szemle 2023/4. szám

A Levéltári Szemle 2023. évi 4. számának nyitó közleménye egy átfogó levéltári szakmai fejlesztési koncepció (Kenyeres István), amely nem csupán az érintett intézmény – Budapest Főváros Levéltára – szempontjából érdekes, hanem tanulságos lehet a levéltáros szakma számára is, akár ösztönzőleg hathat más intézményi fejlesztési elképzelések közreadására is. Eddig kevésbé tárgyalt, ám fontos területre vonatkozik a maradandó értékű egészségügyi iratokról szóló tanulmány első része (Koltai Gábor – Ogoľjuk-Berzsenyi Anett), amely a gyűjtési nehézségek feltárásának, az előkészítő munkát követő tervszerű tudatos gyűjtésnek, s egy számos kérdéskörre kiterjedő gyűjtőterületi koncepciónak a szakmai tapasztalatait osztja meg az olvasókkal. A közgyűjtemények szakmai és közművelődési feladatainak, valamint az intézmények eredményeinek, szolgáltatásainak különböző szempontú és szintű kommunikálása a társadalom felé kulcsfontosságú a levéltárak életében. Ennek online digitális felületeken történő hatékony működését két intézmény, a Habsburg Ottó Alapítvány (Dékány Szilveszter) és Budapest Főváros Levéltára (Garami Erika) példáján keresztül ismerhetjük meg. Ez utóbbi témakörhöz kapcsolódik részben a 90. Német Vándorgyűlés beszámolója (Kenyeres István) is. Hungarika témában egy horvát–magyar konferenciabeszámoló (Ordasi Ágnes), valamint könyvismertetések, egyesületi beszámolók (Fiatal Levéltárosok Egyesülete, Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség), s a második félév levéltári eseményeinek rövid krónikája kapott még helyet e lapszámban.

Kenyeres István: Budapest Főváros Levéltára szakmai fejlesztési koncepciója 2023–2028

A szerző 2019-ben publikálta először sikeres vezetői pályázatának rövidített, tanulmánnyá átalakított változatát folyóiratunkban. Jelen írás a soron következő öt évre vonatkozó koncepció tanulmányváltozata, amely a 2023 és 2028 közötti időszakra jelöli ki Budapest Főváros Levéltára számára az alapvető célkitűzéseket. A lehető legátfogóbb formában mutatja be az intézmény valamennyi munkaterületét: a szorosan vett szakmai munkától a tudományos tevékenységen át egészen az ismeretterjesztés különböző lehetőségeiig. Az olvasó nem csupán az elkövetkezendő időszakra vonatkozó célkitűzéseket és fejlesztési elképzeléseket ismerheti meg, hanem a közelmúlt folyamatairól, illetve a jelen állapotokról is képet alkothat.

Koltai Gábor – Ogoľjuk-Berzsenyi Anett: Maradandó értékű egészségügyi iratok feltárása és gyűjtése a fővárosban I.

Az egészségügyi intézmények irattárai – a levéltárosi tapasztalatok alapján – meglehetősen mostoha körülmények között működnek. Az illetékes levéltárak leginkább kényszerselejtezések engedélyezése kapcsán kerülnek érintkezésbe velük. Budapest Főváros Levéltára kiemelt módon kíván foglalkozni az ezekben az intézményekben őrzött maradandó értékű iratok átvételével. Erre vonatkozóan gyűjtőterületi koncepció is készült. A kihívások ismertetése kapcsán a tanulmány első része megvizsgálja a jogszabályi háttérrel, az iratátvételek eddigi megvalósulatlanosságának okait, s egyúttal a jövőbeli begyűjtések megvalósulásának lehetőségeit is. Ez utóbbi kérdés kapcsán a szerzők arra a megállapításra jutnak, hogy az átveendő iratanyag hatalmas mennyisége okán a feladat csak alaposan átgondolt mintavételezéssel valósítható meg.

Dékány Szilveszter: A Habsburg Ottó Alapítvány online megjelenése és digitális kommunikációs felületei

Sok esetben a honlap az első felület, amelyen keresztül az érdeklődők egy adott intézménnyel találkoznak. Éppen ezért, mivel nagyon fontos az első benyomás, különösen körültekintőnek kell lenni egy-egy honlap tartalmának és arculatának kialakítása során. Ugyanakkor a szélesebb közönség nem közvetlenül a honlapot találja meg elsőként, hanem valamely közösségimédia-oldalon keresztül találkozik az intézménnyel. Mivel a Habsburg Ottó Alapítvány esetében a nemzetközi érdeklődés még hangsúlyosabb is, mint a magyar, ezért olyan média felületek – például Twitter – is szerepet kapnak, amelyek hagyományosan a magyar közgyűjteményi intézmények esetében nem jelennek meg. Köszönhetően annak, hogy a gyűjtemény jelentős részét audiovizuális elemek alkotják, a felhasznált eszközök között kiemelt hangsúlyt kap az intézmény YouTube-csatornája. Az őrzött források egyre nagyobb szelete érhető el digitális formában is, amelyek online szolgáltatása a nagyközönség számára szintén megoldott.

Garami Erika: Online felületek használata Budapest Főváros Levéltára kommunikációjában

Budapest Főváros Levéltára a társadalom megváltozott igényeihez igazodva 2014-ben állította fel önálló Tájékoztatási és Közművelődési Főosztályát. A főosztály munkatársai kezelik a levéltár által fenntartott online felületeket is, szám szerint tizenötöt. A levéltár – honlapján túl – a különböző közösségimédia-felületeket is felhasználja annak érdekében, hogy hírei minél szélesebb körben váljanak ismertté. A cél elérése érdekében Facebook-, és TikTok-oldalt egyaránt működtetnek. Bár az utóbbi egyelőre inkább a kísérletezés színtere, de a távlati terv mindenképpen a fiatalok megszólítása. A rövid bejegyzéseket lehetővé tevő felületeken túl a levéltár YouTube-csatornával is rendelkezik, amelyen elérhetőek az előadásokról készült videók és bemutatkozó filmjeik. Ezeken túl a BFL fontos szerepet vállal a hazai topotékák üzemeltetésében. Az intézmény menedzseli a Városliget topotékát, valamint a többi topotéka esetében ellátja a nemzetközi partnerekkel történő kapcsolattartás feladatait.